

Sjómarsútflytingin

Í bókini »Víkingsynir«, sum viðger sigling feroyinga undir krigsárunum, lesa vit einastaðni hesa reglu »tað treingist á havinum«.

Tá vit hyggja rundan um okkum nú við byrjan av einum nýggjum ári, hava vit líka sum hug at taka hesi orðini uppafur: at nú treingist á havinum.

Tað fyrsta, sum ein so hugsar er hettar: Hvat kunnu vit gera við hendan trongslin. Tað eru ymiskar ræddir frammi í dag um, hvat ið rætt er, og hvat ið skeivt er at gera. Vit hoyrdu Útvarpið rapportera tíðindi frá fiskimarksfundinum, sum hildin var í Klaksvík sunnudagin. Teir, sum høvdu orðið, tosaðu mest útróðrarmannsins sak, og var tað ein sjálfvlygja, tí teir flestu av hesum monnum høvdu nakað við útróðrin at gera, og tað sigst, at har sum skattur tín er, har er hjarta títt við, so einki ilt um hesar menn.

Men tað mundi klækka mangan mann, tá fiskimálaráðharri okkara Petur Reinert millum annað í roðu sini segði, at nú fóru tey »størru« reidariini at hvørva, og tær størru fiskimannalónirnar at minka. Fyri at vera visur í ikki at gera fiskimálaráðharranum órætt, vil eg ikki siga, at hann meinti vónandi.

At vera fiskimálaráðharri í hesum døgum er ikki lætt, vita øll, nú ið býstast skal. Men eitt má ein slíkur maður vita, at hann hevur ikki loyvi, og ei heldur ráð til bert at hugsa um ein tátt í fiskivinnuni, sjálvt um »skattur« hansara er har, tí her má hugsast um heildina hjá fólki okkara. Stemmir má ikki hugsast um her, tí hettar er størri álvarsmál enn so.

Er tað so galið í hesum lítla landi, at øvundsjúkan er so stør, at tað ikki verður tolt, at ein partur av fiskimonnum okkara hevur fingið góða úrtøku í teim seinastu árunum, og hví verður tosað um at skerja teir stóru fiskimannalónirnar. Hvi ikki heldur royna at hækka tær lægri fiskimannalónirnar, og so heldur lækka nakrar av teim ovurstóru lögnum innan umsitingina o.a.

Teir flestu, sum á hesum fundi tosaðu vegna útróðrarmannin, segdu at her á okkara grunni skuldu eingir útlendingar fiska. Hvat vil nú hettar siga. Jú hettar vil sjálvandi siga, at besta úrslitið fæst, um vit verða koyrdir út alla aðrastaðni, og skuldu so allir fiska við Føroyar (og bert við línu ella húki, legði onkur aftrat).

Um vit hugsa um fylgjurnar av hesum, so er niðurstøðan tann, at um vit skulu liva á hesum oyggjum, skal útróðrarflotin í minsta lagi gerast dupult so stórur. Um vit t.d. hugsa um tær vanligu útróðrarleiðirnar, so skulu dupult so nógvir bátar liggja har við línu, enn tað gera nú. Tað skulu verða dupult so nógvir bátar á Norðhavinum á vartiðini og so framvegis. Tað sum ein hevur hoyrt um og sæð er, at tað longu eru nóg mikil av bátum fyri ikki at tala um vartiðina, tá er longu alt ov trongligt. Tað má tí haldast, at

nógvir av hesum monnum, sum tosa so nóg um útróður og framtíð hansara, gera útróðrarmonnum og øllum fiskimonnum okkara eina stóra bjarnatænastu við at royna at fáa allar feroyingar inn á Føroyagrunnin. Eitt heilt annað er, at støðan kann bliva so, at vit verða noyddir til tað, men tráa eftir tí skulu vit ikki. Vit minnst t.d. fyrra partin av 60'unum, tá allir teir stóru línubátarnir komu til landið, at grunnar okkara toldu tað als ikki, sjálvt um teir bert »royndu ein part av vetrinum. Sluppu teir ikki til Ísland og Grønlands, høvdu allir verið bundnir vegna fiskaloysi.

Tað verður av fiskifrøðingum okkara mett, at toskastovnurin við Føroyar telur ikki at fiskast meira enn eitt vist tonsatal. Hetta verður ofta av monnum mestsum skúgva til siðis, og sagt verður, at vit kunnu væl fiska tað duplta, men tann veruliga álvarsstøða er, at toskastovnurin við Føroyar telur ikki at fiskast harðari, enn gjørt verður í dag.

Lita vit aftur í tíðina, siggja vit, at aftaná fyrra heimsbardaga var toskurin við Føroyar komin upp í hæddina, av tí at hann ikki var blivin so nógvis fiskaður vegna kriggi. Um vit t.d. hyggja at tølunum frá 1924, so siggja vit, at tilsamans bleiv veitt 38.000 t av toski við Føroyar. Fara vit so upp íggjøgnum 20'uni og út í 30'arini, so siggja vit, at sjálvt um troltimarnir vóru ógvuliga nógvið øktir, so vaks toskafiskiskapurin ikki, men gjørdi tað mótsætta, hann minkaði alvorliga, til hann í 1938 var um 20.000 t tilsamans við Føroyar.

Hendan sama myndin hevur vist seg í seinri árum. At siga, at her kann bara fiskast, og her kunnu allir feroyingar verða, fer

ikki at bera til, sjálvt um eisini verður hugsað um hýsu og upsa. Tað verður neyðugt at finna aðrar fiskimøguleikar, um allir skulu húsast her. Møguligt finnst teir, men teir eru bara ikki í dag. Tað verður trúttáð niður í fólk, at Norðsjógvurin gevur einki. Har eru bert dyr skip og einki annað, verður sagt. Onkur hevur sagt: Sig bert eina lagn nóg ofta, so trúgva fólk henni. Nú vóni eg ikki, at fólk okkara fer at trúgva hesi lagn, sjálvt um hon verður søgd 100 ferðir av ávisum monnum. Eitt blað hevði enná fyri kortum leiðara við yvirskriftini »Norðsjóarlagin«. Um vit feroyingar lita 10 ár aftur í tíðina, tá vit byrjaðu at veiða í Norðsjónum, og hyggja so at úrslitunum uppi á landi, so siggja vit, at her eru boraðar tunnelli, her eru gjørdir vegir og mangt, mangt annað. Og tað skuldu feroyingar vita, at ein stór orsök til alt hettar eru tey skip og teir menn, sum í dag verða kallaðir »Norðsjóarlagin«. Nei, lati lagn verða lagn, og sannleika verða sannleika.

Um vit hyggja eitt sindur nærri at sannleikanum, so siggja vit, at seluvirði úr Norðsjónum fyri 1976 var 165 mill. kr., meðan tað við Føroyar var 140 mill. kr., so tað skal ein góður propagandaministari (Göbbels) til fyri at billa fólki inn, at hesar 165 mill. kr. einki hava at týða fyri land okkara. Tað er tí umráðandi, at vit royna at halda fast við ein so stóran part av hesum 165 mill. kr. sum gjørligt.

Vit vita jú, at tað eru lond, sum vit einki hava at bjóða, og tiskil heldur einki kunnu krevja frá, sum t.d. Kanada og kanska Ísland, men í Norðsjónum er øðvisi. Tey flestu lond, sum greinsa til Norðsjógvinn hava jú stóran áhuga at fiska her.

Vónast má tí, at lógting og landsstýri ikki lata seg villa av einsporadum, trongskygdum monnum og teirra sjónarmiðum, nú ið fiskimarkið er flutt út á 200 fjórðingar.

Gott nýggjár!

Tórshavn, 4. januar 1977

Osmund Justinussen

Útvarpið gamlaárskvøld

Útvarpið gamlaárskvøld hevði fjølbroytta skrá, eisini til dygdar. Mangt og hvat bæði av beinleiðis og óbeinleiðis upprunaligum innihaldi.

So var sagt frá, at nú skuldi koma visur og tættir, millum teirra skuldu vit nú hoyra eina barnavisu, sum ikki hevur verið frammi fyrr, um uppruna og smíð annars var sum vanligt einki sagt um.

Men ein kenti tó orðini frá skúlatíðini í stríðsárunum, tá barnavisan spildurnýggja var framboðin: Ein terna fleg, um kráarhegg, so veingjablá og neyvareyð. Og tá eg so fór at hyggja eftir, tí tað mátti vera Hans Andrias sum smíðað hevði, so var hetta víst so, sí Ritsavn, blaðið 212, Fyrru bók sum kom út í 1952.

Tað er móguliga av litlum týðningi at skriva henda kritik, men kann tó vera leiðbeinandi í tí, at tað fyrr er hent, at útvarpið hevur borið fram visur, sum hava verið sagdar at verið gjørdar av ávisum feroyskum rimsmíði, men ein hevur bæði kent orðini og lagið á norskskum — var t.d. eisini sungin hetta kvøldið.

Rimuliga er tað gott, at vit feroyska eitt og annað og lata tað koma í útvarpið, men lat tað vera rætt sagt frá, tí tað er altíð onkur lurtari, sum veit, sjálvt um ein »upphavsmaður« vil gera tað til at vera stítt frumferøyska. Men sum heild eitt gott gamlaárskvøld í útvarpinum.

Minni hugaligt var nýggjársdag at koma við einum óhugnaligum hoyrispæli — dramatikkur — uff. Størr og var í fólk-

unum í Sjótleikahúsinum, um tey ikki høvdu útiðyst dansinum — feroyska — hann sum hevur átt lívið í hesum húsi gjøgnum

árini er nú settur út av mammans áðum.

Eingi »Oscar« í gulli fyri slíka skarnsgerð. Eygleiðarin

Formansval

Til formansval felagsins, sum fer fram í hesum døgum, hava teir fiskimenn atkvøðurætt, sum hava goldið limagjald fyri 1975 ella 1976 og/ella sum eru mynstraðir eftir sáttmála hjá fiskimannafelagnum í 1976.

Skipað er soleiðis fyri, at allir limir fáa atkvøðuseðil sendandi antin soleiðis at hann verður borin út av sóknarformanninum ella at hann verður sendur við postinum. Atkvøðugreiðslan skal vera liðug 15. januar.

Um limir eru, sum ikki hava fingið atkvøðuseðil, kann hann fáast við at venda sær til sóknarformannin ella felagsskrivstovuna.

Føroya Fiskimannafelag

Dugnaskaparskeið

(sigling og streymlestra)

Um nóg nóg teknað seg byrjar dugnaskaparskeið í sigling mánaðskvøldið 10. jan. 1977 kl. 1900, próvtøka verður um leið 15. apríl. Áhugaði eiga at siga frá sum skjótast.

Føroya Sjómannsskúli

Lýsing

Sambært greinir 14, 15 og 49 í lógtingslóg nr. 50 frá 2. juli 1963 um lands- og kommunuskatt lýsir TÓRSHAVNAR LÍKNINGARNEVD øllum í kommununi annaðhvørt sjálf ella við fulltrú at geva upp inntøku sína í árinum 1976 innan 15. januar bókhaldsskyldig tó innan 31. januar 1977 samsvarandi teim sjálvuppgávuskjølum, sum nevndin útflýggjar skattgjaldarunum. Serliga verður víst á, at hann, sum í yrki sínum nýtir annað rakstrarár enn almanakarárið, hevur rætt til at nýta hetta, tá hann frá LÍKNINGARRÁÐI FØROYA hevur fingið loyvi til tess.

Tað verður beinleiðis gjørt kunnugt, at farið verður fram sambært grein 39 í áðurnevndu lóg viðvíkjandi honum, sum ikki í tøkum tíma gevur upp inntøku sína.

Hann, sum eingi sjálvuppgávuskjøl hevur fingið, eigur sjálfur at snúgva sær til TÓRSHAVNAR LÍKNINGARNEVD, tá mógulig mistøk við útbýtanini einki ávirka undannevndu ásetingar.

Persónar, sum eru skyldgir at føra lóggjaldar handilbøkur, og skattskyldug deydubúgv skulu saman við sjálvuppgávuini senda inn rakstrarroknskap og uppgæð yvir fíggarstøðu við rakstrarársins byrjan og enda.

Sjálvuppgávur, sum ikki eru innkomnar innan áðurnevndu freistir í tí fyriskrivaða sníði og rætt undirritaðar, verða viðgjørdar eftir lógargreinunum 39 og 40.

Arbeidsgevarar verða bidnir um at senda frágreiðing um goldnar lønir o.a.m. til verkafólk sitt innan 15. januar 1977, sum teimum er álagt samb. 12. kapitil í nevndu lóg. Somuleiðis verður kunngjørt, at fyri hann, sum gevur ella er við til at geva líkningsvaldinum skeivar upplýsingar um ognar- og forimunarviðurskipti, gjalda reglur um revsing fyrisetar í 13. kapitli í hesi lóg.

Viðvíkjandi ognaruppgæð verður víst á 11. kapitil í lógini, og verður hon at senda LÍKNINGARRÁÐI FØROYA innan áðurnevndu freistir.

Heitt verður á øll um at skriva nøvn og bústað (gotunøvn og húsarn.), skiliga á sjálvuppgávuina, so tey verða ikki misskil.

tann 27. december 1976

TÓRSHAVNAR LÍKNINGARNEVD